

Čís. 6072.

Bylo-li o politické straně tvrzeno, že někoho pomluvila, lze o tom vésti důkaz pravdy jen projevy, učiněnými jejím jménem osobami fyzickými, k tomu oprávněnými.

Sdělí-li pachatel dále pomluvu, jiným »uvedenou«, nestačí k důkazu pravdy, dokáže-li, že jiný tuto pomluvu uvedl, nýbrž musí dokázat pravdivost toho, co bylo obsahem pomluvy jiným uvedené.

Otázku, zda stačí k důkazu omluvitelného omylu již to, že pomluva byla čerpána z nějakého pramene, nutno posoudit podle toho, zda lze pramen pokládati za tak spolehlivý, aby odůvodňoval omluvitelný omyl sdělujícího.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1937, Zm I 950/37.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti soukromého žalobce X. (politické strany) do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle §§ 2, 3 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a uložil soudu první stolice, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Podle skutkových zjištění napadeného rozsudku byla uveřejněna v prvním vydání periodického tiskopisu »D. K.«, vyšlém v květnu 1936 — jehož odpovědným redaktorem je obžalovaný — zpráva o měsíční schůzi politické strany Y., na níž byly předneseny podrobnosti o sběrací akci v městě J., dále o činnosti strany X., která prý se namáhala, aby pomluvila spolupracovníky a znechutila jim práci.

Dále zjistil nalézací soud, že M. zaslal (dne 6. ledna 1936) jako zástupce strany X. předsedovi sběrací akce dopis, v němž uvedl, že jednotlivé případy dokazují, že se využívá nouze jednotlivců, aby se zajistila úcta mezi obyvatelstvem pro jednu spolupracující skupinu. Nalézací soud z toho usoudil, že se členové sběrací akce právem mohli cítiti pomluveni obsahem tohoto dopisu a že jim mohla býti práce znechucena, a vyslovil, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy.

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávněnost, pokud již s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. napadá výrok nalézacího soudu, že M. »zaslal uvedený dopis jako zástupce strany X.«

Jde o rozhodnou skutečnost, neboť bylo-li o politické straně tvrzeno, že někoho pomluvila, lze o tom vésti důkaz pravdy jen projevy, jež byly učiněny touto organizací, přesněji k tomu oprávněnými osobami fyzickými jménem této organizace, nikoli však projevy, jež učinili členové této organizace vlastním jménem, třeba se při tom dovolávali svého členství nebo svých funkcí ve straně.

Právem poukazuje zmateční stížnost na to, že svědek M. toliko uvedl, že se zúčastnil prací ve sběrací akci jako zástupce strany X., že však z jeho výpovědi ani z uvedeného dopisu ještě neplyne, že tento dopis psal jménem a v zastoupení strany X.

Ježto napadený rozsudek nevysvětluje, kterým logickým pochodem dospěl z výpovědi svědka M. a z obsahu uvedeného dopisu k závěru, že svědek napsal tento dopis jako zástupce strany X., (neb zda k tomu byl vůbec oprávněn), bylo zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu jako odůvodněné, neboť není vyloučeno, že by byl nalézací soud dospěl k jinému závěru v uvedené otázce, kdyby byl podrobil svědeckou výpověď M. a obsah řečeného dopisu podrobnému rozboru.

Ježto je nejprve vyřešiti otázku důkazu pravdy, bylo zmateční stížnosti vyhověno podle § 5, odst. 2 zák. čís. 3/1878 ř. z. ve znění zák. čís. 56/1935 Sb. z. a n. již v neveřejném zasedání, aniž bylo třeba se zabývatí výtkami zmateční stížnosti, jimiž byl napaden výrok nalézacího soudu o tom, že se obžalovanému podařil i důkaz omluvitelného omylu.

Dojde-li nalézací soud k bezvadnému závěru, že dopis ze dne 6. ledna 1937 byl psán M-em v zastoupení a jménem soukromé žalobkyně, bude na něm, aby dále uvažoval, zda se obžalovanému podařil důkaz pravdy. V tomto směru je podotknouti, že důkaz pravdy nebude již vyčerpán zjištěním, že soukromá žalobkyně učinila projev, který by svým obsahem naplňoval pojem utrhaní na cti (Verleumdung), nýbrž že o zdařeném důkazu pravdy bude lze mluvití teprve tehdy, bude-li zjištěno, že se uvedení skutečnosti soukromou žalobkyní stalo bezdůvodně. Tomu je rozuměti tak, že v souzeném případě je nejen třeba dokázati, že soukromá žalobkyně odpovídá za projev učiněný M-em, nýbrž že obsah tohoto dopisu o nepřístojnostech ve sběrací akci neodpovídá pravdě (je smyšlen). Na nalézacím soudu bude, aby pak přesně uvedl, které skutečnosti a z kterých důvodů má za dokázané, a aby se neomezil jen na všeobecný odkaz na výpovědi svědků, aniž učinil podle nich nutná zjištění.

K názoru vyslovenému v odvodu obžalovaného je podotknouti, že tam, kde obžalovaný »dále sdělil« pomluvu někým jiným »uvedenou« (srov. § 2 zák. o ochr. cti), nestačí k důkazu pravdy dokázati, že někdo jiný již uvedl pomluvu dále sdělenou, nýbrž že je třeba — jak již nahoře bylo uvedeno — aby byla dokázána pravdivost toho, co bylo obsahem pomluvy někým jiným uvedené.

Nedojde-li nalézací soud k závěru, že se zdařil důkaz pravdy, bude na něm, aby uvažoval, zda není trestnost obžalovaného vyloučena z důvodu omluvitelného omylu. K názoru, vyslovenému v odvodu obžalovaného, je zde uvéstí, že je posouditi podle okolností jednotlivého případu, zda stačí k důkazu omluvitelného omylu již to, že pomluva byla čerpána z nějakého pramene, a to podle toho, zda lze označený pramen pokládati za tak spolehlivý, aby odůvodnil omluvitelný omyl dále sdělujícího (srov. rozh. čís. 5171, 5576 Sb. n. s.; Miříčka: K zákonu čís. 108/1933 Sb. z. a n. o ochraně cti, Právník 1934, str. 415).